

M
a
M
a,

M
a
^
to
K

i

3
T
T

ВИДАННЯ ПІДГОТОВЛЕНО В РАМКАХ ПРОЕКТУ «ПАРТНЕРСТВО ЗАРАДИ НАТХНЕННЯ, ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ОБ'ЄДНАННЯ ВІДПОВІДІ НА ВІЛ»

The Partnership to Inspire, Transform and Connect the HIV response (PITCH) допомагає людям, які найбільше постраждали від ВІЛ, одержати повний та рівний доступ до послуг з ВІЛ та репродуктивного здоров'я.

Партнерство працює з метою підтримання сексуального та репродуктивного здоров'я та прав лесбійок, геїв, бісексуальних та трансгендерних людей, секс-робітників, людей, що вживають наркотики, дівчат-підлітків та молодих жінок. Це здійснюється завдяки зміцненню спроможності організацій спільнот для участі в ефективній адвокації, зборі надійної доказової бази та розробці значущих рішень у сфері політики.

PITCH зосереджується на боротьбі з ВІЛ в Індонезії, Кенії, Мозамбіку, М'янмі, Нігерії, Уганді, Україні, В'єтнамі та Зімбабве. Партнери з цих країн також обмінюються доказовою базою між спільнотами, щоб впливати на регіональну та глобальну політику, яка стосується вразливих груп населення.

PITCH – це стратегічне партнерство між Aidsfonds, Міжнародним Альянсом з ВІЛ/СНІДу та Міністерством закордонних справ Нідерландів.

В 2012 році Благодійний фонд «Надія та Довіра» видав брошуру «Мама, малюк... і метадон». В ній ми зібрали історії пацієнток замісної підтримувальної терапії (ЗПТТ), які стали матерями, попри вживання наркотичних речовин, а також про те, як покращилось їхнє життя завдяки програмі ЗПТТ.

За цей час з'явилося чимало нового: змінилися законодавчі норми у сфері обігу наркотичних речовин, тепер пацієнтки мають змогу отримувати замісні препарати за рецептом/безпосередньо з лікувального закладу і самостійно приймати їх вдома та мають вільний час, щоб краще доглядати дитину і турбуватися про власне здоров'я.

З огляду на це ми вирішили зробити нове видання, де буде менше особистих історій, але більше практичних порад та корисної інформації для вас, шановні жінки.

Я хочу подякувати всім партнерам, які взяли участь у створенні цієї брошури, зокрема: Альянсу громадського здоров'я – за надану інформаційну базу, лікарям – за цінні коментарі та поради, юристам – за створення чіткого та зрозумілого алгоритму дій!

І звичайно, дякую всім жінкам, які щиро ділилися власними особистими історіями!

*З повагою,
Світлана Пткаля,
Президент БФ «Надія та Довіра»*

«Жіночі» міфи про ЗПТ

Міф перший: Замісні препарати для жінки – це назавжди.

Реальність: Це неправда. Насправді ти можеш контролювати вживання замісних препаратів, а при бажанні – знижувати дозування препарату та йти з програми. Якщо ж ти маєш справу з вуличними наркотиками сумнівного походження – тоді ти нічого не зможеш контролювати.

Міф другий: Пацієнтки програми ЗПТ не можуть народжувати здорових дітей.

Реальність: Насправді, якщо під час вагітності ти відвідуєш жіночу консультацію, робиш усі необхідні аналізи та не вживаєш при цьому алкоголю чи інших шкідливих речовин, то у тебе нема причин для занепокоєння з приводу замісних препаратів. Багаторічні наукові клінічні дослідження свідчать, що вони не шкодять дитині.

Міф третій: Ставши пацієнткою ЗПТ, жінка прив'язана до сайту – на всі дії (зібратися, доїхати, вистояти в черзі, отримати препарат та повернутися додому) витрачається цілий день. Ні на що інше (робота, цікаві захоплення, виховання дітей, допомога родичам) фізично не вистачає часу.

Реальність: Сьогодні є низка варіантів отримати препарати, завдяки яким ти зможеш планувати свій день так, як вважаєш за необхідне (рецептурна форма видачі, видача препаратів через сайт (до 10 днів) тощо).

Увага!

Дуже важливо, у разі отримання препаратів для самостійного приймання, мати надійне місце для їх зберігання вдома, щоб унеможливити доступ до них сторонніх осіб, особливо дітей. Навіть одна пігулка препарату може бути летальною для дитини або не толерантною до опіоїдів особи.

Леонід Власенко, лікар-нарколог

Замісні препарати для жінки – це не назавжди! Важливо, з якою метою ти хочеш їх приймати!

Якщо лікування проводиться правильно, і ти виконуєш усі рекомендації лікарів, ти отримуєш шанс стати вільною і незалежною від згубних речовин жінкою.

У тебе з'явиться час замислитися, а далі зрозуміти, що ти живеш на цій землі не для того, щоб і вдень і вночі безперестанку думати: «Де взяти гроші на наркотики? Де знайти самі наркотики? А чи дійсно ти отримаєш те, що шукаєш? Чи не підсунуть тобі якісь отруйні речовини, які зашкодять твоєму й так «підірваному» здоров'ю?

Ніна Герасименко, лікар, акушер-гінеколог

«Хоча ця програма спрямована на лікування пацієнтів, але для багатьох вона виявилася також можливістю знайти себе, влаштувати власне життя, народити дитину, знайти роботу. Тут у програмі є люди, з якими в тебе спільні інтереси, і, що найбільш важливо, – це вже не пошук наркотиків, а можливість планування життя, догляду за здоров'ям. Просто ти починаєш дивитися на реальний світ навколо тебе. Раптом з'являється те, про що ти вже давно забула – час! Час на себе, на близьких, на дитину! З'являються гроші – їх тепер не треба витратити на наркотики. Життя стає кращим. Все решта – в моїх руках».

Наталя, пацієнтка програми замісної терапії

Що таке ЗПТ?

ЗАМІСНА ПІДТРИМУВАЛЬНА ТЕРАПІЯ – це вид довготривалого (від шести місяців – до багатьох років) лікування опіїдної залежності.

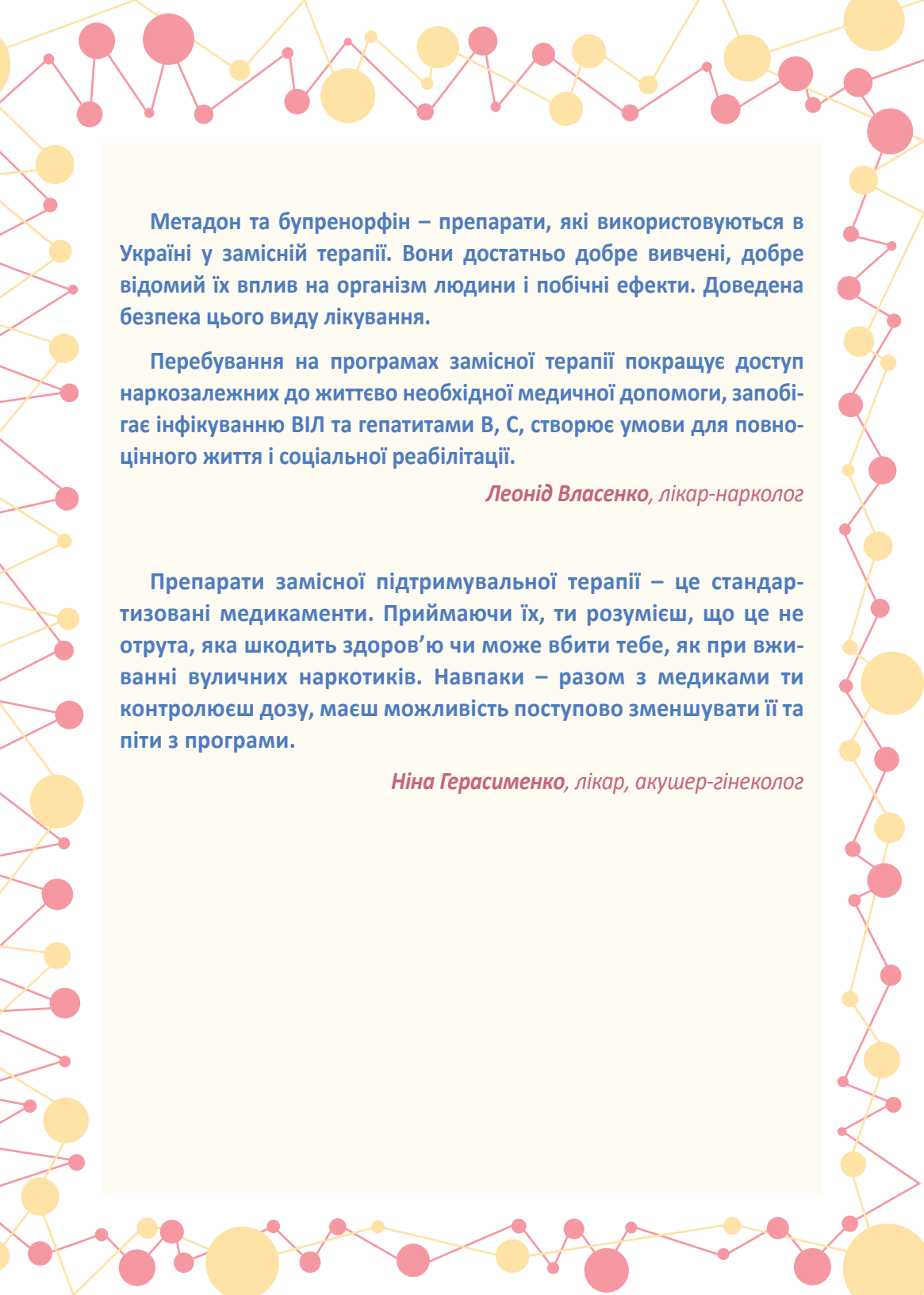
Таке лікування передбачає комплекс психологічної та соціальної допомоги з використанням медичних препаратів (в Україні це метадон та бупренорфін), дія яких дає змогу запобігати розвитку синдрому відміни («ломки») і блокувати потяг людини до нелегальних опіїдів.

Завдяки ЗПТ пацієнта відпадає необхідність пошуку вуличних наркотиків та введення їх при допомозі ін'єкцій. А це зводить до мінімуму ризику, пов'язані з інфікуванням ВІЛ чи гепатитом С, передозуванням, криміналізацією та іншими негативними наслідками вживання заборонених речовин.

Вживання хімічних речовин і залежність від них – це не просто шкідлива звичка, а, як доведено – серйозна хвороба, яка потребує лікування, одним із варіантів якого і є ЗПТ.

У нашій публікації ми намагатимемося просто і доступно викласти:

- ✿ Чому для жінок так важливо вчасно розпочати лікування залежності?
- ✿ Як впливає ЗПТ на вагітність?
- ✿ Що жінкам обов'язково потрібно знати про ЗПТ?

Метадон та бупренорфін – препарати, які використовуються в Україні у замісній терапії. Вони достатньо добре вивчені, добре відомий їх вплив на організм людини і побічні ефекти. Доведена безпека цього виду лікування.

Перебування на програмах замісної терапії покращує доступ наркозалежних до життєво необхідної медичної допомоги, запобігає інфікуванню ВІЛ та гепатитами В, С, створює умови для повноцінного життя і соціальної реабілітації.

Леонід Власенко, лікар-нарколог

Препарати замісної підтримувальної терапії – це стандартизовані медикаменти. Приймаючи їх, ти розумієш, що це не отрута, яка шкодить здоров'ю чи може вбити тебе, як при вживанні вуличних наркотиків. Навпаки – разом з медиками ти контролюєш дозу, маєш можливість поступово зменшувати її та піти з програми.

Ніна Герасименко, лікар, акушер-гінеколог

ЗПТ і репродуктивне здоров'я

«Я не знала, що завагітніла. Я вживала наркотики, й у мене давно не було місячних. Коли дізналася про вагітність – це був для мене шок! Лікар-нарколог порекомендував мені стати на лікування за програмою ЗПТ».

Олена, пацієнтка програми замісної терапії

Опіати, до яких належать і препарати ЗПТ, можуть бути причиною збоїв та порушень регулярності місячних циклів, оскільки впливають на гормональний баланс жінки. Особливо це може проявлятися тоді, коли твій організм перебудовується після вживання нелегальних сумнівних наркотичних речовин на інший режим медикаментозної підтримки. Це характерно і для жінок, котрі вживають «вуличні» опіати, тому така ситуація знайома багатьом з них. Причиною відсутності місячних може бути стрес, депресія, зміна ваги (погладшання або схуднення), що достатньо часто відбувається в перші тижні й навіть місяці на початку приймання ЗПТ.

Особливо важливо пам'ятати, що навіть у період відсутності місячних жінка може завагітніти. Використання презервативів захистить тебе від небажаної вагітності та небезпечних інфекцій.

Крім ослаблення організму, вуличні, сумнівного походження наркотики негативно впливають на репродуктивну систему жінки. Внаслідок цього в тебе може порушитися менструальна функція під впливом токсичної дії «вуличних» наркотиків, це загрожує передчасному настанню менопаузи, знижується фертильність – здатність завагітніти, а отже, – народити дитину, стати мамою і мати здорове повноцінне життя.

Ніна Герасименко, лікар, акушер-гінеколог

Вагітність

«На п'ятому місяці вагітності я стала пацієнткою програми ЗПТ. Це дуже змінило моє життя: я спокійно могла робити медичні обстеження, здавати аналізи, при потребі відвідувати лікаря, займатися власними справами, не витрачаючи часу на пошуки сумнівних наркотиків».

Тетяна, пацієнтка програми замісної терапії

Міжнародним стандартом лікування залежності від опіоїдів під час вагітності є замісна підтримувальна терапія такими препаратами, як метадон та бупренорфін.

«У декількох жінок, котрі зареєстровані серед інших на нашому сайті, народилися вже діти, усі здорові! А в мене та ще в однієї жінки сталося справжнє «диво» – більш ніж 10 років я не могла завагітніти, а вже на другий рік перебування у програмі я народила здорову дитину».

Вікторія, пацієнтка програми замісної терапії

Багато жінок вирішують відмовитися від вживання вуличних наркотиків під час вагітності. Водночас треба пам'ятати, що різке припинення вживання і пов'язана з цим гостра абстиненція – можуть бути вкрай небезпечними для жінки та її майбутньої дитини, тому такі рішення необхідно приймати, обов'язково консультуючись із лікарем.

Увага!

Широко відомим є факт, що припиняти вживати опіоїди фахівці не рекомендують до чотирнадцятого та після тридцять другого тижня вагітності. Це пов'язано з ризиком мимовільного абортів або передчасних пологів. Рецидив вживання опіоїдів під час вагітності також може призводити до поганих акушерських наслідків.

За даними ВООЗ, ЗПТ має найменш тривалий та найменш значимий вплив на розвиток дитини у порівнянні з неконтрольованим вживанням опіоїдів під час вагітності та завдає найменше шкоди, пов'язаної з цим.

За чинними правилами, вагітні жінки залучаються до програми замісної терапії позачергово.

Леонід Власенко, лікар-нарколог

Прийнявши рішення взяти участь у програмі ЗПТ, ти зможеш не тільки народити здорову дитину, але й матимеш нормальний фізіологічний перебіг вагітності та пологів, бо:

По-перше: ти матимеш час слідкувати за своїм здоров'ям і здоров'ям майбутньої дитини. Це й відвідування лікаря в жіночій консультації, де за тобою будуть спостерігати під час вагітності; виконання всіх призначень та рекомендацій лікаря; своєчасне клініко-лабораторне обстеження, огляд вузькопрофільних спеціалістів та запобігання таким патологічним станам, які можуть проявитися на певних термінах вагітності, під час пологів та після них.

По-друге: у тебе з'явиться можливість раціонально харчуватися, бо не потрібно буде постійно витратити гроші на «вуличні» сумнівні наркотики, які коштують дорого.

Перебуваючи на програмі ЗПТ, ти зможеш отримувати безкоштовне лікування метадоном та бупренорфіном, які затверджені міжнародним стандартом лікування залежності від опіоїдів під час вагітності.

По-третє: у тебе буде можливість, знаходячись на програмі ЗПТ, дотримуватися режиму праці та відпочинку, що дуже важливо для вагітної жінки.

Ніна Герасименко, лікар, акушер-гінеколог

Якщо в тебе фізична залежність від опіатів – то лікування за програмою ЗПТ збільшує шанси на нормальний перебіг вагітності, позбавляє від ризиків нелегального ін'єкційного їх вживання, запобігає ембріональним порушенням. Важливо також знати про те, що у ВІЛ-позитивних жінок, які вживають «вуличні» наркотики, ризик передання ВІЛ дитині під час вагітності, пологів або грудного вигодовування безпосередньо пов'язаний із їх вживанням. При цьому він може бути знижений у багато разів, якщо вагітна жінка розпочне лікування за програмою ЗПТ.

«Коли я дізналася про свою вагітність, то дуже злякалася за дитину. Я вже була на ЗПТ, але й далі палила та випивала. Тоді я почала старанно виконувати всі рекомендації лікаря. Робила всі аналізи та скринінги. На третьому-четвертому місяцях вагітності я кинула палити. Дитина народилася передчасно, але здоровою, і вже за тиждень нас виписали».

Ірина, пацієнтка програми замісної терапії

Медики запевняють: ЗПТ не чинить згубної дії на плід, не може стати причиною патології розвитку плода. Нормальний перебіг вагітності під час терапії підтверджений клінічними дослідженнями.

Медичні опіоїди сумісні з вагітністю, на відміну від таких факторів ризику, як паління, вживання алкоголю, «вуличних» наркотиків, які можуть стати причиною переривання вагітності, передчасних пологів, низької ваги плода або порушення його розвитку. ЗПТ допомагає запобігти циклам інтоксикації, яка може значно зашкодити плоду.

Замісну опіоїдну терапію для вагітних жінок вивчали впродовж останніх 40 років, і зараз її вважають «золотим стандартом» лікування наркозалежних жінок на період вагітності.

Разом з цим, участь жінки у програмі ЗПТ створить більш комфортні умови для неї – не буде необхідності шукати нелегальних наркотичних речовин, і в той же час – з'явиться можливість регулярно отримувати консультації лікаря та соціального працівника, отримувати психологічну та моральну підтримку.

«У нас дві дівчини нещодавно народили – все відмінно, діти здорові, ніяких ускладнень не було. Навіть жартували, що, зазвичай, жінкам треба зумисне бігати до лікарів, а тут нема потреби, бо постійно все під їх контролем».

Тетяна, пацієнтка програми замісної терапії

Важливо пам'ятати: якщо ти вже є пацієнткою ЗПТ і дізналася про вагітність – якнайшвидше повідом про це лікаря та звернися за консультацією!

Можливо, тобі буде потрібно скорегувати дозу, бо при вагітності метаболізм у твоєму організмі змінюється. В будь-якому випадку – рішення лише за лікарем.

Важливо, щоб доза була достатньою для зменшення ризиків приймання «вуличних» сумнівних наркотиків, які можуть значно зашкодити здоров'ю майбутньої дитини.

Вагітну жінку залучають до програми ЗПТ позачергово

Якщо вагітна жінка знаходиться на програмі ЗПТ, то вживання «вуличних» наркотиків та психотропних речовин категорично заборонено.

Ніна Герасименко, лікар, акушер-гінеколог

Скасовувати замісну терапію під час вагітності не рекомендується. Це може призвести до рецидиву вживання та серйозного загострення хронічних захворювань, гормональних порушень в організмі жінки.

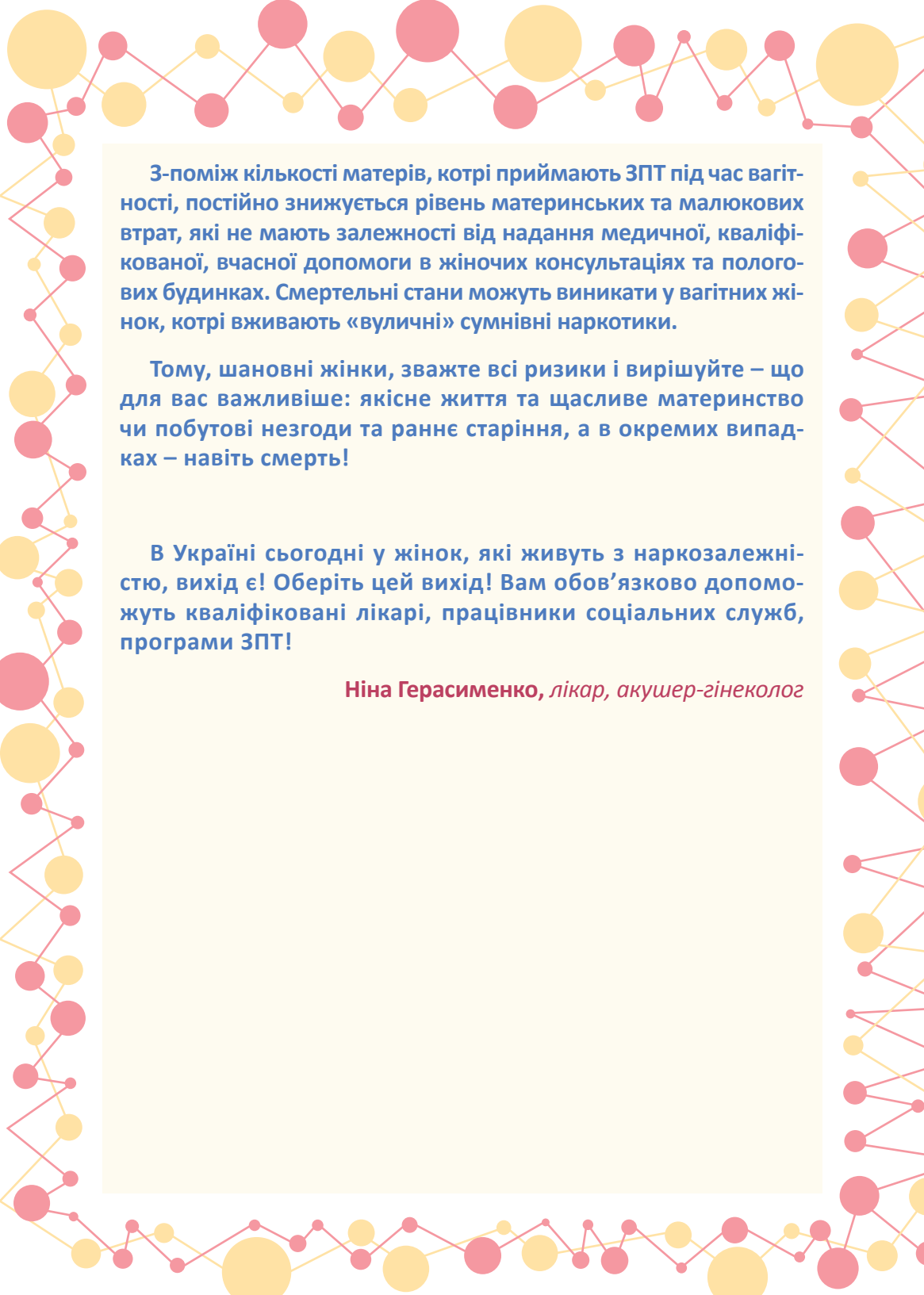
Пам'ятай: участь у програмі ЗПТ дає тобі шанс народити здорову дитину та повернутися до активного соціального життя!

Чи використаєш ти цей шанс?! Все залежить лише від тебе.

«Це історія жінки, в житті якої я брала участь як кейс-менеджер. Жінка приховувала від чоловіка, що вживає наркотики, аж поки не завагітніла та пішла з дому, жила на вулиці. Я вмовила її піти на лікування за програмою ЗПТ. Вона народила дитину, але не взяла на себе відповідальність та рішення піклуватися про себе і про дитину, а також не припинила вживати «вуличних» наркотиків.

Зараз її позбавлено батьківських прав! На превеликий жаль!»

Олена, соціальна працівниця

З-поміж кількості матерів, котрі приймають ЗПТ під час вагітності, постійно знижується рівень материнських та малюкових втрат, які не мають залежності від надання медичної, кваліфікованої, вчасної допомоги в жіночих консультаціях та пологових будинках. Смертельні стани можуть виникати у вагітних жінок, котрі вживають «вуличні» сумнівні наркотики.

Тому, шановні жінки, зважте всі ризики і вирішуйте – що для вас важливіше: якісне життя та щасливе материнство чи побутові незгоди та раннє старіння, а в окремих випадках – навіть смерть!

В Україні сьогодні у жінок, які живуть з наркозалежністю, вихід є! Оберіть цей вихід! Вам обов'язково допоможуть кваліфіковані лікарі, працівники соціальних служб, програми ЗПТ!

Ніна Герасименко, лікар, акушер-гінеколог

Новонароджені діти та ЗПТ

«Синдрому відміни в моєї дитини не було, тому що мені дуже правильно підібрали дозу, і я виконувала всі поради лікарів».

Тетяна, пацієнтка програми замісної терапії

Багато жінок, що перебувають на ЗПТ, народжують дітей і, в більшості випадків, їх новонароджені діти є здоровими та поведяться, як усі немовлята. Але якщо ти на ЗПТ та підозрюєш, що в твого малюка може бути синдром відміни (часті позіхання, поганий сон, занадто часта відрижка, тривалий крик, плач), треба обов'язково повідомити про це лікаря.

Абстинентний синдром у новонароджених лікують медичними препаратами, і він проходить значно легше та швидше, ніж у дорослих. В залежності від ступеня абстиненції рішення про використання ліків повинен приймати лише лікар!

Ні в якому разі не давай дитині ліки без консультації з лікарем, самовільно!

Увага!

У новонароджених дітей, матері яких мають залежність від опіоїдів та приймають замісну терапію, можуть спостерігатись ознаки синдрому відміни. На появу та важкість синдрому

відміни у новонароджених можуть впливати різні фактори, тому передбачити його вірогідність і тяжкість перебігу важко. Водночас, вважається, що важкість синдрому, зазвичай, не пов'язана з розміром дози опіоїдного замісного препарату, який приймає мати новонародженого.

У багатьох випадках для пом'якшення цих проявів достатньо підтримувального догляду. Він передбачає мінімізацію стимулів з боку середовища та покращення комфортних умов для дитини.

Такий догляд передбачає:

- ✿ заспокоєння новонародженого шляхом взяття його на руки чи просто тримання близько коло тіла або в обіймах;
- ✿ утримання ніздрів та рота вільними та чистими від виділень;
- ✿ використання пипки-пустушки для задоволення смоктального рефлексу;
- ✿ часте годування невеликими порціями.

Якщо прояви синдрому відміни більш тяжкі, може бути призначено лікування. При цьому застосовують заспокійливі засоби або невеликі дози опіоїдів протягом короткого часу.

Хочемо заспокоїти при цьому: лікарі не виявили ніяких фактів негативного впливу замісної терапії матері на подальший розвиток дитини.

Леонід Власенко, лікар-нарколог

Грудне вигодовування

Рішення про грудне годування дитини приймає мама, після консультації з лікарем.

Варто пам'ятати – єдиним абсолютним протипоказанням до грудного вигодовування є ВІЛ-позитивний статус!

В такому разі годування груддю протипоказане, тому що є ризики інфікування дитини.

Грудне вигодовування є корисним для здоров'я всіх малюків та мам, і ЗПТ ні в якому разі не повинна бути приводом не годувати дитину груддю. Метадон в незначних дозах може потрапити в грудне молоко, але немає точних даних – за який час і в якій кількості. Багато інших ліків, які приймає мати, теж потрапляють у молоко.

Якщо ти хвора, і лікар призначає тобі медикаменти, – обов'язково скажи йому, що ти годуєш дитину груддю.

Нагадуємо, що в момент, коли мати переживає нервові потрясіння, кількість грудного молока може зменшуватися. При цьому дитина може стати неспокійною, тривожною.

Є жінки, в яких не буває місячних під час годування груддю, в інших – бувають, регулярно або нерегулярно.

Більшість авторитетних педіатрів, що займалися дослідженнями вживання різних ліків мамами, що годують немовлят груддю, дійшли висновку, що вживання знеболювальних, седативних та снодійних засобів у терапевтичних

дозах, які призначає лікар, не є приводом припиняти грудне годування, тому що потенційна шкода від ліків набагато менша, ніж користь від природного вигодовування.

«Завжди безпечніше йти природним шляхом, якщо немає впевненості, що можна зробити краще. Грудне вигодовування має переваги, добре відомі нам, а, можливо, й такі, які ще нам не відомі. Годування грудьми допомагає матері відновити здоров'я після пологів» (Бенджамін Спок, «Дитина та догляд за нею»).

Увага!

Хоча метадон та бупренорфін виділяються з грудним молоком під час годування, кількість цих речовин у молоці незначна і, як встановлено, не має серйозного впливу на здоров'я новонародженого. З іншого боку, грудне вигодовування має низку переваг: зміцнення зв'язку між матір'ю та дитиною, забезпечення дитини всіма необхідними харчовими елементами, зміцнення імунітету, профілактика захворюваності серед дітей. Воно також може зменшувати важкість СВО у новонароджених та бути економічно вигідним для матерів з низьким рівнем доходу. Матерів, які мають залежність від опіоїдів, необхідно заохочувати до грудного вигодовування (ВООЗ, 2009).

Леонід Власенко, лікар-нарколог

Допомога

Ставши пацієнткою ЗПТ, ти не тільки відразу відчуєш, як відновлюється твоя краса та поліпшується стан здоров'я, ти, своєю чергою, будеш мати можливість розраховувати на допомогу інших пацієнток, які поділяться досвідом, допоможуть у перші місяці лікування. А у випадку вагітності – ти матимеш можливість народити здорову дитину і відчути щастя материнства. Тебе підтримають різні консультанти, соціальні працівники, психологи, які працюють на сайтах ЗПТ.

«Коли я народжувала дитину, я була чи не найпершою жінкою, котра перебувала на програмі ЗПТ та приймала антиретровірусну терапію. Я була налякана, коли мої пологи лікарі приймали, будучи одягненими в хімзахисний одяг! Тепер всі лікарі добре знають шляхи передачі ВІЛ, та таких «пригод» з пологами уже не трапляється.

Багато років я хвилювалася і шукала якісь вади у розвитку моєї дитини, аж поки педіатр не сказала: «Ти хочеш бачити свою дитину здоровою, чи ти хочеш шукати в ній вади?» І тоді я назавжди припинила ці пошуки!

Зараз я щаслива мама! Я дякую всім соцпрацівникам та лікарям! А всім дівчатам рекомендую ставати на програму ЗПТ».

Тетяна, пацієнтка програми замісної терапії

Безпека

Для власного спокою та безпеки ознайомся з порадами юриста.

Якщо ти будеш ретельно дотримуватися цих правил – твоя вагітність та початок материнства будуть безпечними та радісними!

ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ

(безпечної поведінки)

**при відвідуванні сайту ЗПТ жінками
з дітьми та вагітними**

Для відвідування сайту є необхідними:

1. Наявність обмінної карти з жіночої консультації, а за її відсутності – скерування у пологовий будинок, або оригінал довідки з УЗД чи оригінал довідки з будь-якої медичної установи з результатами огляду гінеколога.
2. Наявність документа, який посвідчує Вашу особу, з фотокарткою: паспорт, посвідчення водія, пенсійне посвідчення.
3. Наявність посвідчення учасника програми ЗПТ.

У разі отримання Вами замісного препарату за рецептом при собі додатково необхідно мати:

1. Рецепт з відміткою аптечного закладу про отримання Вами частини призначеного замісного препарату.
2. Копію рецепту з відміткою аптечного закладу про отримання Вами замісного препарату.
3. Касовий чек з аптечного закладу у разі повної або часткової оплати вартості замісного препарату.
4. Листок призначень, заповнений у передбачених для цього графах медичним працівником, з печатками медичного закладу.
5. Копію Вашої заяви про призначення замісного препарату за рецептом із погодженням головного лікаря та завірену підписом про відповідність копії оригіналу заяви.

У разі отримання Вами замісного препарату для самостійного приймання в амбулаторних умовах/в умовах домашнього стаціонару/ отриманого безпосередньо із медичної установи – при собі додатково необхідно мати:

1. Листок призначень, заповнений у передбачених для цього графах медичним працівником, з печатками медичного закладу.
2. Копію Вашої заяви про призначення замісного препарату за рецептом із погодженням головного лікаря та завіреним підписом про відповідність копії оригіналу заяви.

Варто пам'ятати:

При переміщенні замісного препарату упаковка має бути неушкодженою.

ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ ПІД ЧАС СПІЛКУВАННЯ З ПОЛІЦІЄЮ

1. Зберігайте спокій, якщо Ви не скоїли нічого протиправного.
2. Ввічливо попросіть працівника поліції представитися, пред'явити службове посвідчення та назвати причину звернення до Вас із зазначенням деталей (наприклад, які саме виникли підозри того, що Ви щось порушили, чому маєте йти разом із поліціантами до відділку поліції тощо).
3. Уважно слухайте запитання та прохання. До прикладу, на запитання про наявність заборонених речей, повідомляти про наявність у Вас замісного препарату – нема потреби, адже вони отримані Вами на законних підставах.
4. У разі, якщо процес спілкування з поліцією затягнувся, повідомте про свій особливий стан та будь-які фізіологічні потреби у зв'язку з ним. Нагадайте поліціантам про їх обов'язок надавати допомогу особам, які цього потребують.
5. У разі доправлення Вас у відділок поліції, вимагайте скласти протокол про затримання, у якому власноручно вкажіть про порушення Ваших прав, зокрема ігнорування Вашого стану вагітності та Ваших потреб.

Марія Камінська, юрист

Корисні контакти

- 1. Баришнікова Юлія Борисівна, лікар-педіатр, Одеський обласний центр профілактики та боротьби зі СНІДом, м. Одеса, вул. Хімічна, 5А.Тел.: (048) 728 45 49.**
- 2. Голубєва Тетяна Миколаївна, лікар-педіатр, Полтавський обласний центр профілактики та боротьби зі СНІДом, м. Полтава, Пров. Госпітальний, 5. (0532) 60-60-37, 61-71-03**
- 3. Звершховський Віталій Юрійович, лікар-нарколог, Київська міська наркологічна клінічна лікарня «Соціотерапія», м. Київ, вулиця Відпочинку, 18, Тел.: +380-44-258-6891, +380-44-524-4471, +380-44-524-3493.**
- 4. Онищенко Марина Анатоліївна, лікар-педіатр, КЗ «Вінницький обласний клінічний центр профілактики та боротьби зі СНІДом», Вінницька обл., Вінницький р-н, с. Березина, «Медмістечко», Тел.:+38 (0432) 56-64-06.**
- 5. Сіліна Наталія Костянтинівна, лікар, акушер-гінеколог, <http://kiev.into-sana.ua/doctors/nataliya-silina/>.**
- 6. Герасименко Ніна Костянтинівна, лікар, акушер-гінеколог, Київський міський центр профілактики та боротьби зі СНІДом, Київ, вул. Відпочинку, 11. Тел.: (044) 409-20-80, 480-82-55, 424-10-09.**

При виникненні проблем чи запитань ти завжди маєш можливість звернутися на телефон Національної Гарячої Лінії з питань наркозалежності та ЗПТ. Тут оператори нададуть кваліфіковану консультацію, допоможуть отримати відповіді на складні запитання, зокрема – куди звертатися при виникненні різних проблемних ситуацій.

**Національна Гаряча Лінія з питань
наркозалежності та ЗПТ:**

0-800-507-727

Фонд «Надія та Довіра»
www.hopeandtrust.org.ua

@hopeandtrustfund